

Womhaj Bóh!

Cyklo 27.
8. julija

Četnik 4.
1894.

Szerbiske njedzelske kopjenka.

Wudawaju so kóždy kobotu w Šmolerjez knihczišcežerni w Budyschinje a su tam dostacž sa šchwórtlětnu pschedplatu 40 np.

7. njedzela po śwj. Trojicy.

Mark. 8, 1—9. „Hdžeha my khlěba wošmjemy, so bychmy jich našycžili?“ bė wuczobnikowe praschenje tam, je po tyšacžkrócznym wošpjetowanju praschenje knježerjom wschěch krajow, praschenje njewurjekliwje wjele starošcziwnych hošpodarjom, praschenje tych, kiž so sa khudnych staraja, hacž do dženknišeho dnja. „Hdžeha?“ — Bóh dawa; Jesuž je šrednik, i wuczobnikow korbow my jón wošmjemy.

Bóh tón Knjes jón dawa. Semu wschał so Jesuž džakowasche, kiž šwoju miču ruku wotewri a našycži wscho, šchtož je žiwe, i dobrym spodobanjom, kiž wschitke lěta hišcže wjetšchi abo runje tón šamy džiw čžini, kiž so nam tu powjeda. Se šydom khlěbami bu šchtyri tyšaz našycženych; a wschitzy buch šyčži a wošta napošledku hišcže wjazy wsche hacž bė w spoczatku bylo. Šchetož šydom khlěbow njebychu šydom korbow napjelnike. Kač wjele kórzow šy ty, starošcziwy hošpodarjo, tole nalěčzo wušnył? Wočoło šydom. A kač wjele budžesch žnjecž sa někotre njedzele? Sto abo što a pjeczdzekacž abo šamo dvě seži, po tym so je miča ruka tam horkach wušywanje w semškim klinje žohnowala, džekacž krócz abo dwazecži krócz abo šamo třizecži krócz. A hdž ty a čži twoji seže so žyle lěto najedli, potom je k pschedawanju šnano hišcže wjazy, hacž bė w spoczatku k wušywanju. — A tola hišcže pschezo styšne praschenje: „Hdžeha my khlěba wošmjemy?“ D čžitaj, šchtož luby šbóžnik w tym šamym stawje 17—27 praji: „Šchto so wy staracže, so khlěba nimacže? njepošnajecže wy hišcže ani njerošymicže?

macže wy hišcže wasche štwjerdnjene wutroby? macže wy hišcže štwjerdnjenu wutrobu? macže wocži a nje-widžicže? a macže wušchi a nješlyšcicže? abo njespomnacže na to?“

Bóh jón dawa, ale Jesuž je šrednik. Na kščižu pošnaj, šchtož šmy šaklužili. Šchetož šchto bė Bóh dla hrěcha čžlowjekej hrošnył? „Šaklata budž semja tvoje dla; čžernje a wošt dyrbi wona tebi plodzicž.“ A nětko wona plodzži žito a wino? a nětk našberamy tola kóžde lěto žohnowanje? Haj, hlaj tam na kščižu čžernje a wošt, kotrež šmy my šaklužili, šawite wočoło twojeho šbóžnikoweje hłowny. Wón nješesche šaklecže, so bychmy my žohnowanje žnjeli. Tak je wschón našch pschecžny abo ržany khlěb niž šakluženy khlěb, ale luty hnadny khlěb, to čžini wón wschitko i luteje wótzowšesje bójšesje dobroty a šmilnosče bjes wscheje našesje šaklužby a dostojnosče“ — dla Jesužoweje droheje šaklužby, kiž bu šaklecže sa naš, so bychmy my žohnowanje měli. To je ewangelij; kotryž je tón Knjes tym šchtyri tyšazam tš dnj pošpochi předomal. Tole předomanje wo rukowanju, wo šaplacženju praweho sa njeprawych je khlěb, wot kotrehož so my žiwimy, kiž našchu dušchu našycži, wschón semški khlěb je jenož pschidaty k tutemu duchownemu khlěbej. Žow wschał w šwjatym seženju je widžecž: Čžim wjazy Božeho šłowa, čžim wjazy žohnowanja tež w čželnym. Š teho wuńdže: čžim mjenje starošcže sa dušchu w kraju a w domje, čžim wjazy pschidže starošcže sa čželo, sa draštu a žyrodu; čžim bóle semšzy smyšleny narod, čžim wjazy ma so wón semšzy staracž. Dwójne je wěrne Jesužowe šłowo: „Ša šym tón khlěb

żiwjenja. Shtëż ke mni pschińdže, tón njebudže wjazy hłódnj.

Bóh jón dawa, Jesuś je brédnik a s wuczomnikow korbow my jón wosmjemy. W swojim prédowanju, w swojich piśmach su woni nam tajku sbóžnu wuczbu pschepodali. Hdžy bē tón Anjes pjecz khlēbow łamał bjes pjecz tyřaz, dha su woi dwanacze korbow połnych sbytknych kruschlow sbēhnyli: kóždy japoschtol njeřesche swój korb połny sbóžneho, pola sbóžnika nasbēraneho sboža won do swēta a wudželi s njeho druhim. Woni su wschēdnje prēdowali, ale wschitzy njejsu pōšli. Duž móžemy pschi tych řndom kórzach dženř spomnicž na řndom wullich spiřaczelow noweho řakonja: na řwj. Mateja, Marka, Łukascha, Jana, Pawoła, Pētra, řakuba. Se stajnje napjelnyjnych korbow řwojich řczenjow a listow wudželeja woni njedželu řa njedželu wokolo Božeho řłowa po gmejnych řhromadženemu ludu napominaje: Pŷtajcže najprjedy Bože kraleřtwo a jeho prawdořcž, dha budže wam to wschitko pschidate; to warnowanje: Ničto njeje řiwy wot teho, hdžy ma wjele kublów; trořcht: bohobojasnořcž ma řlubjenje nētcžischedo a pschichodneho řiwjenja; wuczbu: cžłowjeř njeje řiwy wot khlēba řameho, ale wot kóždeho řłowa, kotryž psches Boži ert wuńdže; tu řumu wschedo ewangelia: řa, Jesuś, řym tón khlēb řiwjenja. Shtëż budže wot tuteho khlēba jēřcž, budže řiwy do wēcžnořcže.

A ty móžesř prjecz wostacž pschi wulkim njedželřkim wudželowanju khlēba, dofelž cže to praschenje tyřchi: Hdžeha my khlēba wosmjemy? — Bóh jón dawa. Jesuś je brédnik a s jeho wuczomnikowych korbow, s prédowanja jeho řwj. ewangelija jón pschezo wosmjemy.

My pař nad duřchinym khlēbom w jeho řłowje a nad nowym řemřkim khlēbom tam wontach na naschich polach tař prořmy:

Nasřecž, Božo, twoje džecži,
Trořchtuj řrudne duřche w řwēcži,
Žohnuj nam, řchtož ř jēdži mamy,
Řiž tu w zusbje pscheřwamy,
So by nasche řmjertne cžēlo
Žiwnořcž, móž a řylnořcž mēlo,
Řacž džen řbóžny s hnadny dōńdže,
So na hořcžinu řo pōńdže.
Řamjeń.

Jesuś a cžłowjeřoje.

IX.

Řladanje řhornych w Jesuřowym duřu a po jeho myřli.

(Řotracžowanje.)

2. Jesuřej bēřche cžerřjazych řel.

Hdžy wopomnimy, řo psched Jesuřowymaj woczomaj wēcžnořcž stajnje a pschezo wotewřena řtejesche, — hdžy řebi na to pomyřlimy, řo jeho myřl pschezo na to džēřche, hřēřnikow „ř herbřtwu tych řwjatych w řwētle“ pschihotowacž a wodžicž, — hdžy wopomnimy, řak hłuboko bēřche wo tym pschēřwēdcženy, řo cžłowjeřam, řak derje řtrowym řaž řhorym, je jenož se řnutřkownym wobnowjenjom woprowdže pomhane, — hdžy to wschitko wopomnimy, móhř řebi cžłowjeř myřlicž, řo na nashwilne cžēlne cžerřjenja wulkeje waznořcže řladžesř. A woprowdže, wón, řiž praji: „Njebojčže řo tych, řiž cžēlo morja, duřchu pař njemōža moricž; ale bojčže řo řterje teho, řiž móže cžēlo a duřchu w heli řkashcž“ — wón wēřcže njeby ničto pschecžiwu temu mēř, hdžy byřmy prajili: „Njebojčže řo teho, řchtož cžēlo hubjene a řhore cžini, duřchu pař řkashcž njemōže.“ Řē, bojčč řo teho njeřmēmny. Ale pschi tym wschēm je wone tola cžerřjenje. A my řmy hižom widželi, řak řmilnje Jesuś cžerřjenje wobhladuje.

Wón řnaje, řakje řtworjenja my řmy. Wón wē, řo hubjeny cžłowjeř pschichodneje řbóžnořcže dla tola wjeřbela a derjehicža na tym řwēcže parowacž nočže. Řaž macž džēřcžowu bolocž řaž řwoju řacžuje, řak je řež pola naschedo řbóžnika. Šsamo tam,

hdžy řo wo pomoz njeprořby, dofelž jeho njeřnaja, wón řwoju lubořcž njeprořcheny wopokasa, n. psch. pschi řacže Betherda a pschi mēřchcžansřich wrotach řerusalemřich (řan 5 a 9).

Řo tajkim, wón řhodžesche wokolo a cžinjesche dobrotu s řym, řo řhornych hojesche. Wón rořdžela nječini bjes wschelafimi řhorosčemi. Ř wschitkim řhorym řo w tej řamej mēřje jeho lubowaza wutroba pokhili. Džiw njeje, řo s hētow a hrowom, řaj řamo se řkalownych rowow wschelazy řhori ř njemu řo řolnjachu a jeho řohnowazej ruzy řytachu. Wón řo řa řym njeprascha, řacž je řhorosč psches njerodne řiwjenje abo bjes nēřajřeje winy nastala. Ženje cžłowjeřej njeporořuje, řo je řam řwojeho njeřboža wina. Ženje jeho njeřřichimy řrute řłowo prajicž: „Řaž řebi cžłowjeř kōžo pōřcžele, řak řpi.“

Řak řo wón psched řanym řhorym njeřrawowasche. Shtëż je hdžy wuřadneho wohladař, wobdžiwu řwjaty mēř, s kotrymž wón ř tym řhorym pschistupi. A řakři bēřche to řakořny napohladař, hdžy mēřachu padazu řhorosčř! řadny jemu napschecžiwny njeje; jemu je řich řel. A řa řłoncžna řmilnořcž wobřwēcži řež tych, na kotrychž řteř njedžak a njeľubosč widžecž.

A řa řuto řłoncžko lubořcže nōž njeje, hdžy by řwojeje jařnořcže řhubilo. Kōždy cžas je hotowy pomhacž, hdžy je řež wuřtal a řprořny. Šsamo řabbath njeje wumřacže. Řunjež wón wē, řo s hořenjom na řabbacže hnēw řarisejsřich a piřmarowcženych na najwřichsche řbudži, tola řenje řhoreho na pschichodny džen njepokasa. Šsmilnořcž wopokajacž je jemu najcžisčisřcha Boža řkuzba.

„Řemu bēřche jeho řel“, — to je to drohe řłowo, kotrež jeho najřkubřche cžucže pschecžiwu hubjenym wosnamjenja. „Řemu bēřche řel“, jeho wutroba bēřche wot njeřłoncžneje řmilnořcže řapschimnjena. Řemu bēřche řuda řel, hdžy bēřche hłódnj, a wón řtarasche řo řa khlēb. Řemu bēřche hiřcže bōle řel duchowneho hłoda, hdžy widžesche, řo bēřchu cžłowjeřojo „řaž wozny, řiž pařtřija nimaja.“ Řemu bēřche wudowny řel, kotraž řarujo řady řaschcža řwojeho jenicžkeho řyna džēřche; jemu bēřche řel řlepych, řiž řa nim pola mēřta řericho wolachu; jemu bēřche ř zyřa wschitřich cžerřjazych řel.

To řnutřkowne řmiljenje pař wjedžesche, řaž řo řamo wot řebje rořumi ř temu, řo wón řwontownje řtejo wosta. Wón psched hubjenřtwom řtejo wostanje; wón dale njemōže. Wón se řwojeř pomozu a hnadu ř tym hubjenym pschistupi. Řak bywa se řmiljenja pomhaje. To hinař byč njemōže. Řamna egyptowřka řralowřka džowřa bu wumōžerka řłakazeho hōlcžka w řēzy řłuwazeho, dofelž bēřche jej jeho řel. řamaritřski njemōže nimo njeřbožowneho, řiž bēřche bjes rubjeřnikow padnyř. Wón jemu řkuzi w lubořcži, dofelž je jemu jeho řel. To je dženřa hiřcže wschudžom řak. Řomuž je řel, tón řebi na to myřli, po řwojich mozach hubjenřtwu wotpomhacž; abo jemu woprowdže řel njeje. My Wobuřel tyřaz řrōcž pomhacž njemōžemy, řaž byřmy cžyřli. Ale my durbimy tola pomhacž, řaž wjeřēř řamōžemy. Wola řesuřa, řaž řo rořumi, řmiljenje ř temu wjedže, řo řrudobu řtaji.

Řaj, ale nječini dha řesuř ničto, řo by cžēlnje wumōženych řež ř duchownemu wuhojenju domjedř? Wēřcže wón to cžini; ale wón cžini, hdžy wot řicžby wot njeho řēcžanych řłowow wotwiřuje, mařo. Řusto pschi řwojich dživach ani napomoznych řłowow njeřēcži. Wón wuřadnych ř mēřchnikam pōřcžele, řo byřchu řo pokasale; wón řleponarodženeho ř hatej řiloah pōřcžele, řo by řo wumōhř. řaneho řłowcžka njeřpschistaji; ani napominanja, řo byřchu řařo pschisřli. řeho jara boli, hdžy řařo njeřschinđža; ale wón řich ř temu njenapomina.

Čži, kotrymž je řo řmilnořcž dořtala, durbija řami pōřnacž, řchto je řich pschibřlucžnořcž. Ř džakomnořcži řo ničto nuřowacž njemōže; řak mařo řež ř temu, řo řo nēčto prascha, ř řakřej mozu je wumōžer řkuffowak. Řēbl do njebjeř je psched nič stajeny, hdžy po nim horje nočzedža, je to řich wēř. Hdžēř wēcžne potřēbnořcže hiřcže dremaja — hiřcže řak dremaja, řo pschi jařnych nashonjenjach mozy a dobroty Božeje řo tola ničto njeřhiba, řesuř mozy nakožicž njeřa. řeho hodžina hiřcže njeje pschisřka.

Řeho duřcha řo wjeřbeli, řako bu řleponarodženy druhi řrōcž widžazy, hdžy řo ř mēřje do řřyna Božeho pschedobudže; ale wón da temu muřej řamemu řytacž a wojowacž. Š cžasami — hdžēř řo hodži — wuhojenych napomina, řa nim řhodžicž a pschipowjedacž, řchto je Bóh psches njeho a řa nič cžiniř. Ale w tym řenje nuřowanje njeřēži. Wone je jara jednore napominanje, ř kotrymž řo na muřa wobrocži, kotrehož je w Betherda wuhojit. Njeřbožowny bēřche w wulkim řtrasche, ř Jesuřowym njeřpschecželam pschēncž. Duž jemu řłowo na wutrobu pokōži: „Njeřhēřch dale wjazy, řo by řo řebi ničto hōřsche njeřtalo!“

Gzeho dla jemu njepraji: „Bój sa mnu!“ Ach, k temu tón muž khamny njebšče.

S krótká: Jesuž nifoho njenusuje, so by tu najwjetšchu dobrotu pschisjal. Wón tež ludžom něšto pschewostaji. Wón šo na džakownošć, sprawnošć rošom a šwobodnošč kóždeho wobroczi. Wón wě, so je ta jena droha parla, kotruž je cžlowješt pytajo namakaš, dróžiči poklad, hacž pošny měšč darjenych drohich kamjenjow. Tak dyrbja ludžo, kotrymž pomha, najlěpšče pytač, nawuknječ wot njeho, kiž je jim to dobre daš. To najlěpšče wsacž pač nifoho njenusuje.

Junkróč po šbaczu wumšacze čžini. Sa šebi na historiju wo jichnym myšlu. Khorcho muža jeho noscherjo s wulkej prózu psches žyhele dele pschecžichu na šnuskowny dwór, hdyž Jesuž, wobdaty wot cžlowjekow, stejesche. Tón šbóžnik na teho khorcho pošny šmilnoščje pohlada a — jeho wuhoji? D ně, wón škowcžka wo cželnym wuhojenju njepraji, ale: „Twoje hrěchi šu tebi wodate“. Ale, tak mohło šo prajicž, teho dla tón muž s žyła pschischoš njeje; wón čžyšče strowe stawy měč. A nětko jemu Jesuž da najwyschšče šubło, wodacze hrěchow, kotrež s žyła njeprajšče.

Abó hacž jo tež wopravdže njeprajšče? Hacž šacžumanje winy jeho najšlubšča šrudoba njebe? Wěšče běšče taš, hewaš Jesuž nihdy to wulle šłowo wo wodaczu hrěchow rěčal njeby. Šaj, s tym šłowom běšče jemu pomhane. To pschewidžesche tón, kiž wutrobny šnaje. Wón šnajesche teho muža, ale muž jeho nješnajesche. Wón lěpje njewjedžesche, hacž so móže Jesuž jenož cželnu pomoz pschijnješč. Šeho wěra šo taš wyšoko njepošběhny, so šebi šwaži, šo wodacza hrěchow nadžecž. Ale dokelž běšče špróžny a wobcžezeny, jo dosta, bjes teho, so by prošyl. Čželne wuhojenje běšče potom šama pódlanšta wěž. Wone dyrbjesche hanjazym šarišejškim kaž khoromu šnamjo byčž, so ma prawo a móž hrěchi wodawacž.

Tu Jesuž šwoju žyłu wutrobu šjemi. Tu pošasa, ščto je kónž wscheho jeho šmilneho pomhanja. Ale šmilny šbóžnik tež khorym cžlowjekam sa šlo nima, hdyž šu woni najprjedy pošnje a žyłe wot žadanja po cželnej pomozny napjeljni. Wšchudžom šteji psched nimi jašo tón, kotremuž je jich žel.

(Wofracžowanje.)

Wšchelate s bliska a s daloka.

Žakofnu šmjerčž presidenta franžowskeje republiki Carnota psches morderšku ruku běchny hižo šwojim lubym cžitarjam šdžělili. Wupošasašo je šo nětk, so je pschisbahantwo wobstejašo a so bu morder, kiž je Štalski a Šeronimo Caserio rěka, s lošom wušwolentny, so by presidenta moriš. Wón šluscha k tej štraschnej anarchištiskej štronje. Kaž je šnate, čžedža cžile ludžo wschón wobstejazny porjad a wošebje wschěch šnježerjow s mozu, s morderwanjom, s pošverom a s dynamitom šanicžicž. Šso šamo wě, so je na žylym šwěcže pohoršč a roškobjenje na tuthym nješutku jara móžne. Franžowsow je jara špokojiša a s džaknym šacžucžemi napjelniša ta depelšča, kotruž je našch šhěžor Carnotowej mandželškej pošklaš: „Šnjeni Carnotowej w Šariju. Šeje Majestošć šhěžorka a Ša šmój nanajšlubšcho šajataš se žadławej powješčju, kotruž šmój s Šyona dostašoj. Budžče pschewědžena, šnjeni, so šu naju pošna šympathija (dželbracze) a naju šacžucža w tyme wotomitu pschi Waš a pschi Wašchej šwójbje. Nječ Wam Bóh móž špožči tónle šatraschny ras šnjescž. Ššwojeho wulkeho mjena hódny je šnješ Carnot jašo wojat na pošu cžesče wumrjel.“ Šiščecze móžnišcho je Franžowske wutrobny šwješelišo, so je šhěžor teju dweju franžowskeju ščwionow, kotraž běščaj na dlěšči cžaš w šwjerdžijnje Šlozu šawrjenaj, wobhnadžil. Franžowsow šu tutón škut šhěžoroweje hnady, kiž je, kaž je jich presidenta prajil, móžnje k jich wutrobam rěčal, s wulkotnym šhwalenjom šhěžoroweje mišošče pschijeli. Carnot bu w Šariju s najčššnišchim wuhotowanjom šwjedženšžy šhowany. Ša jemu milionu kwětkow bu na pohrjebnym dnju w Šariju pschedatych. — Budže pač nětk najnušnišča pschislušchnošč wschěch wulkich štatow, hromadže najštrucžišče šatonje a šredki pschecžimo anarchištam do šutka šajicž. Wšchitkón měščžanški mēr je psches tyhle njedocžinkow pohroženy. Niz wjazny kaž cžlowjekow ale kaž džime šwěrjata woni se wschěmi druhimi wobšhadžaja. Tež tónle Caserio šo bjes wscheje pošuty hordže šwojeho nješutka šhwali. Šola šo po prawym ničto na tajkich wěžach džiwacž njemóže. Wone šu pošody šozialdemokratiškeje wucžby. Šebel šam, najwjetšči nawjednik našchich šozialdemokratow, njeje šo hašbowat, psched někotrymi lětami, šerschecžinske morderwanje

a šbježkarške powošanje šakitacž. Nětk drje čžedža šozialdemokratiški rad wscho guženštwo s anarchištami šaprěčž. A wopravdže šu bjes nimi šprawni ludžo, kiž šo s grawowanjom wot tajkich morderškich škutkow wotwobrocžaja. Ale tola wostanje wěrnó: woni šu wot nich wuššli.

Šswjatof.

Běšče rjane jěčžo. Ššłoncžko ščeslesche šwoje pruhi psches čžejaze šahony a žyła štwórba wješelesche šo cžopleho, bohateho žiwjenja. W šhłódku šelenych šerkow hólž a hólža šedžesčaj; k jeju nohomaj šo ščeroška šuka wuščestrewašče, na kotrež šycžena trawa psches cžople šłoncžko šwiadnjeshche a kotraž šo wot dželawnych rukow wobrocžesche. Šolža běšče ludžom šhlěb a šhofej nješla; nětko šašo šhanu a ščalki do šorba pošoji a šebi poš s cžoža šrejesche a praji: „Šandrijo, ty mašch šo derje!“

„Ša derje! Čžeho dla?“ prashesche šo hólž. „Šaj, ty móžesh žyšlicžki dženi čžinicž, ščtožkuliz čžesch, hdyž je ščula nimo, móžesh špacž abo čžitacž abo pschi tej wulkej horzocže delčach pschi čžerstweje rěčžy ležecž. Ša dyrbju pschewo něšto dželacž; nětk tu tež došho šedžecž njeshmēm; hnydom dyrbju šorb domoj donješč a potom pomhacž šyno dželacž.“

Šandrij běšče, šłowo šwojeje towarščki šhšcho, džiwne hladaš. Wón wotmolwi: „Ša šo tola derje nimam, ty mašch nana a macž a bratrow a šotrow a džeda! Ša šebi husto myšlu, hdy bych jeno džeda mēš.“

Nětk šo Šišta džiwacž pošča. Šana, macž, šotrow a bratrow a tež džeda, to šo šamo wot šebje rošumi, so jich mēšesche, na to šebi hiščecze pomyšliša njebe. „Šo maja tola nimale wšchitžy ludžo“, wona praji.

„Ša pač niz!“ šawoša Šandrij, „ja žaneho s nich nimam, ja žanemu cžlowjekej njepšchisluščam.“

W Šiščnej wutrobje kaž šłuboka želniwošč wotucži. „Ty pač mašch štaru Šarju“, šnapšchecžimi, dokelž ničžo druge njewjedžesche, „ta je kaž twoja macž.“

„Ščto, macž!“ šawoša Šandrij, „ně, to wona njeje! Wona kóždy dženi na mnje šwari, so jej gmejna wjazny na mnje njeplacži a so wjele šholowow roštorham a so wjazny jem, čžim wjetšči narostu.“

S šuki šo šahwišda. „Šo mi placži“, praji Šišta poštanty wschi. Šhěšje šorb šběhny a psches šerkčki šo šunywšchi domoj šhwatašče. Šandrij štaže, wotšchaje šebi šrudne myšle a džesche pošaku pschi šerkach dale hacž na kónž šuki. Šam bēšesche šriedža wjerbow a wólšchom jašna rěčka. Šólž šo pschi rěčžy lehny a hladašče do šybolaznych žožmicžkow; dhyš a dhyš šwoju ruku do wodny tyšny, došaje tež někotreho racžka abo rybicžku, kiž by loščtna s wodny poštocžika. Běšče to lubošny šlecžk. Šorkach w hašofach mējachu ptacžki šwoje hnešda a špewachu šłódkle šhěrlušche, mjetelčki nimo lětachu a po trawowych štwjelžach bēžachu w wšchelach barbach šo šhšchčžate šruki.

„Nj, ty nješnicžomny hólčže!“ ššincžesche na dobo šłubofki hólž k Šandrijowemu wuchu a šork do šhribjeta jeho wubudži s jeho rošpominanjow. Wón šłowu pošběhny a štaže. Wšched nim štejesche šary bur, poš w woblicžu a šynowe widly na šhribjecze. „Džed“, praji Šandrij šastroženy. Šo bēšče Šiščny džed.

„Šaj, hladaš jeno na mnje“, šary hnešny dale powjedasche, „šy nješnicžomne hólčžiko, hašba dyrbjaša tebi byčž do ščije nuts, Šohu lubemu Šnjesej dženi franžyč a hódžiny došho pschi rěčžy šhweč, hdyž wšchitžy wokoło njeho wot ranja hacž do wjec er. džetaja a šebi mēra njepoššescha. Njewěšch ty, so je to hrěch ša tajkeho wulkeho hólža, kotremuž je Bóh štrowe stawy daš?“

„Ščto dyrbju dželacž“, šo Šandrij prashesche, „hdyž čžu Šarji ščacž pomhacž, wona šwari, so jej wšchitko wopač čžinju a mi šasa, so dyrbju jej s woczow hičž, a ja tež nječam wó šštwje šybacž, hdyž je wončach taš rjenje.“

„Wěrnó je“, praji bur mērnishcho, tebe ničto k dželku namoškwiš njeje a ty wotroščesch kaž džimi. Ša šym šebi hižo myšliš, so ničžo wužitne njeje, so poša Šarje šy; tam ša cžaš žiwjenja ničžo njenawuknjesh. Nětkle pohladaš junkróčž na mnje, hólčže! Šdyž čžesch pošny a dželawy byčž, móžesh jušje k nam pschicž a na šynach pomhacž — a hdyž šo pošasa, so šy šwólšniwy, tebe poša naš ššhowamy a ty poša naš dželacž nawuknjesh, — čžesch ty?“

„Haj, ja chzu“, praji Handrij, „a kmem potom wam tez „dzjed“ refacz, kaz czi drusy?“

Stary pruhujo do mlodeho woblicza hladasche, kotrez praschejo t njemu shladomasche. „Sutnje hiscze niz“, snapscheczimi won, „ale hdyz widzu, so so kweru t nam dzerzisch, haj, potom mozesch tak prajicz. Ale wot dzela czeknycz a pschi rezy lenita pascz, potom wjazy njekmisch; hewaf plisty kyda.“

„Handrij dzesche: „Sa to wjazy czinicz njebudu, a hdyz hewaf neschto wopaf pola wasz czinju, chzu plistu radicho, jeno so kmem wam „dzjed“ refacz.“

Starz kimasche. „Po tajkim jutje rano, potom chzemy wogladacz, kaf poidze.“

Prinja kloncza pruha so psches schmrutowe mjerschi do do dola sybolesche, jako Handrij czisty wumny a rjenje sczefany do dwora sastupi. Dzjed pschi studni stejesche a so myjesche. „Witaj Handrijo!“ sawola won, „to je prawje, so sahe pschindzesch! Netcho chzemoj w Bozim mjenje hromadze sapoczecz. Prjedy pak dyrbisch knedacz!“

Won hólza do wulkeje stwy dowjedze. Hdzej hosposa t dzeczimi sa blidom kedzo knedasche. „Tu wjedu Handrija“, praji won, „jemu je so wostudziło prósnemu khodzicz; won chze t nami dzelacz a hódny muž bycz, nej werno, Handrijo?“

„Haj, ja chzu!“ praji Handrij a burowje a dzeczom ruku tykasche. Won kmedzesche so podla Liski khynch. Hdzyz beshche dzjed Wótczenasch wuspewaf, so wschitzy do hibanja stajichu. Kaf krasnje Handrijei klodzjesche! Wschitzy pscheczelnj na njeho hladachu a popschachu jemu, so jemu klodzjesche. Haj, pschi tych ludzoch wostacz, beshche jeho najwjetsche zadanje.

„Netch do dzela!“ praji dzjed a stany, „klonzo so hjo wysche lsha posbhuje.“ Won Handrijei widly a hrabje da. Liska dzesche kobu; macz dzenka t tymi tsi malymi domach wosta. — Sa dzedom na wulku kuku stupasche tam beshche nan t wotroczkami hjo w krutym dzele; t prenimi ranischimi serami, rano do tshoch beshche se swojimi kosami won czahnyli.

„To pschindze posdzischcho tez na tebe“, praji dzjed t Handrijei, wone je czezte dzelo a t njemu stej bylnej ruzy nusnej; ja to netcho tez wjazy njezinju a pschewostaju to mlódschim. Netcho mej so pschezo ke mni, ja tebi potasam, kaf masch schto czinicz.“

Kaz pshycz behasche Handrij pschezo wokoło dzeda a by wschitto czinik kaz won; pschi tym jemu pot t refami wot czela beshche, pschetoz klonczo so khwatajo sbehasche a zakostnu horzotu rosscheri. „Derje hólczje“, praji dzjed, „netch wesch, schto reka: W pocze woblicza dyrbisch swój khleb jesch.“ A hlaj, podla je hiscche krasna wcz t poczenjom. To dyrbi so nitcho w symje drjenja abo druheje khorosczje dla poczicz a jo tola t temu nje-pschinjesche, runjez je czaj (thee) pik a pod tolstym posleschczom lezi a w lecze to kame wot hebje dze bjes lekaria a haptysaria a wuczeri wjele nje-trowosczje t czela.“

Wjeczor wschaf beshche Handrij jara spróznj, ale we wutrobje beshche jemu derje. Jako so do swojeho dobrego czisteho loza lehnj, mozesche lehdy swoju modlitwu wuspewacz; potom jeho twjerde, wofschewjaze spanje wopschija, t kotrehoz jeho skhadzaze klonczo wubudzi. Potom dzesche saho do dzela; ale beshche kobota.

„Hdyz so prózujemy“, praji bur, „dzenka khno dom dowosny“, a netcho hibachu so mlodzi a stari t dwojakej spschnosczu. Kadoscz beshche widzecz, kaf dzelo khwatasche! Handrij beshche sbozowny, so kmedzesche kobu pomhacz a so jemu dzenka dzelo lozo wot rukow dzesche hacz wczera. Popokdnju wosy won jedzechu — a khno so na wosy mjetasche.

„Dzedo“, praji bur na wjeczor, „dzicze netch dom t hólzami. My budzemy do nozy derje hotowi a wy scze sprózni.“

„Werno wschaf je“, praji stary, kotryz kobotu rad sahe kwjatoł czinjesche, so by njedzeli saho czerstwy byl.

„Bójczje domoj!“ praji t dzeczom, „wy scze to swoje czinike, netcho mozesche wotpoczowacz, my so na lawku psched khazu posynjemj, doniz czi drusy nje-pschindza a my nje-wjeczerjamy. Handrijo, niz werno, ty kh spróznj?“

Haj, spróznj won beshche, wschitke stawy jeho bolachu, ale sbozowny beshche tez. „Netcho sebi dzjed wjazy myshlicz njemoze, so khym nje-niczomne hólczisko“ myshlesche sebi. Netcho netcho won neschto nowe czujesche, schtoz hacz dotal saczuł njebe, mjenujzy, so netcho do wuzitnych człowjekow kuschcha a so je na puczju, hódny muž bycz. A kwerne dzelo jemu tez domisnu pschinjesche, pschetoz to beshche posnaf,

so jeho swójba dzen a bole sa t nej pschisuschaschego wobhladowasche. Won kmedzesche so podla dzeda na lawku khynch; dzjed jemu ruku na ramjo polozi a praji: „Handrijo wot dzenka t nam kuschesch, ty dzelasch t nami a modlisch so t nami, jesch a bydlisch t nami a masch naf lubo a my tebe, a netcho refasch mi „dzjed!“

„A mi „macz“, praji burowka, kiz t malym na rukomaj sady njeho stejesche, „a Lisy a Hazy a Sankej rjetnjesch kotra a bratr.“

O kaf sbozowny beshche Handrij! Kairadscho by jich wschitkich wokoło schije waf, ale to tam waschnje njebeshche a Handrij kam prawje nje-wjedzesche, kaf by to czinik. Woni pak na nim widzachu, kaf beshche jemu wokoło wutrobny a so t nim wjeschlichu. Skote so klonczo wysche hórki khomasche; wot kufi, hdzej posledne khno na wos dawachu, czehnesche krasna khnowa won a powetr napjelni. Wofschewjaze khódnoscz so po horzoczje na semju lehache a wschitzy wjescheli wodychnychu.

Duz sapoczja dzjed tak lubosnje a pscheczelnje reczecz wo zohnowanju dzela, kotrez je Boh człowjekam pschipoafaf, so by ziwjenje na semi wopschijeczja meło „hladajczje“, praji won „tak je runje, kaz w psalmje reka. „A hdyz je krasne bylo, je próza a schiwda bylo.“ To netcho tak prawje posnaju, hdyz na kónzu khwojich dnjow steju. Wy mlodzi wschaf tak njemyshlicze; wy myshlicze, so je to krasne ziwjenje, hdyz moze człowjek kózdny dzen runje to czinicz, schtoz so jemu chze; ale to tola t zyła žane ziwjenje njeje, ale pomakke wotemrecze; to jasnje na tych widzisch, kiz tak czinja; woni do skazenja na czele a na duschi dzeja. Handrijo, ty kh netcho neschto wo tym naschonik, so dzelacz reka prawje zivy bycz, niz? A hlaj, jenoz schtoz je psches tydzen dzelaf, temu Boh prawu njedzeli wobradzi.“

„Ale jutje kme Handrij tola t reczzy hicz, dzedo?“ praschesche so Liska.

Haj weschje jutje kwecze wschitzy t nim hicz. To budze rjenje. A poidzeli saho do dzela! Tak dze tydzen wot tydzenja a prjeda je pschezo saho njedzela; njedzele kh mešniki t wecznosczji. Czim starschi bywa człowjek, czim lubsche kh jemu njedzele, doniz potom njedóndze t poslednej koboczje. Sa bych wam popschaf, so by so potom t nam prajiko: „O ty dobry a kwerny wotroczo, ty kh na malym kwerny byl; ja chzu cze na wjele postajicz; dzi nuts t twojeho knjesa wjeschelosczji!“ Potom je weczna njedzela a wona je tajka rjana a krasna so wo nej pišane steji: „Schtoz žane woło njeje widžalo a žane wucho khyschalo njeje a do žaneho człowjeka wutrobny pschischko njeje, schtoz Boh je pschihotowaf tym, kotrij jeho lubuja.“ A temu chzyl nam Boh pomhacz!“ — Tak powjedasche dzjed, a macz a dzeczji nutrnje pschuchachu a czishe we wutrobje prajichu: „A temu chzyl Boh pomhacz!“

Bjes tym beshche posledni wos se khnom dom dojet; wjeczorne sera so shubichu a swony swonichu kwjatoł psches czichu wjesch.

Wschelate t rospominanju.

Konstantinopliski biskop Khrystostomus beshche swojeje pobožnosczje a wernykhroblosczje dla wot khézora a woschbie wot khézorki hidzeny. Duz netchi fastojnizy schczuwachu: „Wuczjer jeho, wsmi jeho kubla, tyki jeho do jastwa, daj jeho skonzowacz!“ Drusy pak prajachu: „To wschitko niczo njepomha. W zushje won pola swojeho Boha so domach czuje; wosmjesch-li jemu kublo, won jeho parowacz njebudze, jenoz czi khudzi, kotrymz netcho dama; swoje rjeczasy budze koschicz, swojeje kmjercze budze so wjeschelicz, pschetoz wona jemu njebjo wotemri. Seniczki khredk je, jeho hubjeneho sczinicz. Nuszuj jeho shreshchicz. Won so na kwecze nicžeho njeboji khiba hrecha. —

Cžeho so ty bojisch, luby czitarjo?!

„Pomhaj Boh“ je wot netcha niz jenoz pola knjesow duchownych, ale tez we wschedch pschedawarňjach „Sserb. Nowin“ na wfach a w Budyschinje dostacz. Na schtwórcz leta placzi won 40 up., jenotliwe czisla so po 4 up. pschedawaju.